

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSEN

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Strategisch Kader Internationaal Cultuurbeleid 2026–2030

Samenvatting

Het Strategisch Kader Internationaal Cultuurbeleid 2026–2030 schetst de uitgangspunten, doelstellingen en bijhorende beleidsinitiatieven van het internationaal cultuurbeleid. Het kader vertrekt van een waardengedreven benadering en koppelt het universele recht op cultuur aan participatie, culturele vrijheid/autonomie en welzijn. Tegelijk wil het Vlaamse makers, actoren en gemeenschappen sterker positioneren op het internationale speelveld via een focus op mobiliteit, capaciteitsopbouw en wederkerige partnerschappen.

Dit document vormt een referentiekader voor beleidsinitiatieven en bilaterale, Europese en multilaterale samenwerking met betrekking tot cultuur. Het kader geeft inspiratie en oriëntatie aan de internationale activiteiten van Vlaamse culturele actoren en de Vlaamse Regering.

1. SITUERING

In opvolging en verderzetting van eerdere beslissingen van de Vlaamse Regering (VR 2018 2007 MED.0319/1 en VR 2021 0312 MED.0419-1) neemt de Vlaamse Regering kennis van een vernieuwd en waardengedreven kader voor het internationaal cultuurbeleid voor de periode 2026-2030.

Dit kader is een uitwerking van het Vlaams Regeerakkoord 2024–2029, dat een ambitieus internationaal beleid vooropstelt, en van de Beleidsnota Cultuur, die inzet op toegankelijkheid, meerstemmigheid en samenwerking over de beleidsdomeinen heen. Het Culture Compass for Europe, dat in ontwikkeling is, en het MONDIACULT-traject van UNESCO, waren een inspiratiebron.

2. INHOUD EN UITGANGSPUNTEN

Internationaal werken is voortdurend aan verandering onderhevig. De globalisering, geopolitieke spanningen, technologische ontwikkelingen en veranderende internationale beleidskaders vragen om een coherent en flexibel internationaal cultuurbeleid.

De Vlaamse culturele sector ziet zich geconfronteerd met nieuwe uitdagingen, maar ook met opportuniteiten. Het Strategisch Kader Internationaal Cultuurbeleid 2026–2030 biedt een integraal beleidskader dat richting en duidelijkheid geeft aan de culturele sector, aan beleidsmakers en aan diplomatieke actoren.

Het kader bevat twee centrale doelstellingen:

- A. **Opkomen voor cultuur als universeel recht**, met aandacht voor het bevorderen van cultuurparticipatie (I), het beschermen van culturele vrijheid en autonomie (II) en cultuur en welzijn (III).

Om hier invulling aan te geven zorgen we onder meer voor een actieve verdediging van het recht op cultuur op Europese en internationale fora, werken we samen met (organisaties in) regio's waar culturele rechten onder druk staan en is er aandacht voor universele rechten in alle subsidiekaders van het beleidsveld Cultuur.

- B. **Het geven van internationale kansen aan culturele makers, actoren en gemeenschappen uit Vlaanderen**, met een focus op het ondersteunen van duurzame mobiliteit en grensoverstijgende samenwerking (I), een investering in capaciteitsopbouw (II) en het stimuleren van wederkerige, gelijkwaardige partnerschappen (III).

Om hier invulling aan te geven zorgen we onder meer voor een gerichte exportstrategie en plannen we de oprichting van een UNESCO Categorie 2-centrum, FLAME.

3. EEN COHERENT INTERNATIONAAL CULTUURBELEID

Dit strategisch kader vormt een belangrijke stap in de uitbouw van een meer samenhangend, effectief en toekomstgericht internationaal cultuurbeleid voor Vlaanderen. Het internationaal beleidskader is nu te gefragmenteerd en zit gespreid over verschillende decreten. Een sterk internationaal cultuurbeleid heeft baat bij een meer geïntegreerd en coherent subsidiestelsel. Dat zorgt voor meer duidelijkheid, transparantie en concentratie van middelen, en voor meer kansen voor makers. We bieden makers, actoren en gemeenschappen een helder referentiekader en we zorgen ervoor dat Vlaanderen consequenter en coherenter kan optreden op het internationale toneel. Dit strategisch kader stimuleert een cultuur van voortdurende reflectie en bijsturing. Door een jaarlijkse vertaling in de BBT's en een openheid voor nieuwe internationale opportuniteiten, blijft het beleid flexibel en responsief.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ

STRATEGISCH KADER INTERNATIONAAL CULTUURBELEID 2026-2030

Cultuur is grenzeloos. Internationalisering is voor de culturele sector in Vlaanderen geen bijkomstigheid, maar noodzakelijk om te groeien, relevant te blijven, inspiratie op te doen en connecties te leggen.

Dit strategisch kader bevat de algemene principes die aan de basis liggen van ons internationaal cultuurbeleid voor de periode 2026-2030. Onze ambitie is om de twee centrale doelstellingen en zes pijlers in deze tekst door te vertalen naar, en waar mogelijk toe te passen in al onze acties en beleidsinitiatieven binnen Vlaanderen en daarbuiten: van onze strategische visienota's tot onderhandelingen in de Europese Raad.

Het kader dient ook om inspiratie en oriëntatie te geven aan de internationale culturele activiteiten van de medeministers, de culturele bovenbouworganisaties en de Vlaamse culturele actoren, vanuit hun eigen opdrachten en doelstellingen.

Aandacht voor fair pay, meerstemmigheid, duurzaamheid, toegankelijkheid en diversiteit in al haar vormen klinken door in de doelstellingen, pijlers en beleidsinitiatieven van dit kader. Zonder een veilige en inclusieve (werk)omgeving kan er immers geen sprake zijn van internationalisering. Dit kader is er daarom ook voor de volledige culturele sector in Vlaanderen: podiumkunsten en beeldende kunst, film, literatuur, cultureel erfgoed, sociaal-cultureel werk en amateurkunsten, en het cultuurbeleid in het algemeen.

Een waardengedreven internationaal cultuurbeleid

Ons internationaal cultuurbeleid streeft een dubbele doelstelling na. Enerzijds zetten we ons in voor het ondersteunen, uitdragen en verdedigen van het universele recht op cultuur (A). Binnen deze eerste pijler kiezen we voor een focus op cultuurparticipatie, culturele vrijheid en autonomie, en cultuur en welzijn.

Anderzijds willen we culturele makers, actoren en gemeenschappen uit Vlaanderen gericht versterken in hun internationalisering (B). Mobiliteit, capaciteitsopbouw en wederkerige partnerschappen staan daarbij centraal.

De keuze voor deze doelstellingen en pijlers is ingegeven door ervaringen uit het verleden en recent onderzoek (I), het beleidskader in Vlaanderen (II) en internationale beleidskaders (III).

I. Ervaringen uit het verleden en onderzoek

Mijn voorgangers kozen ervoor om de internationalisering van de sector te ondersteunen via het *follow-the-actor-model* (VR 2018 2007 MED.0319/1), later aangevuld met een focus op een aantal landen, regio's en thema's (VR 2021 0312 MED.0419-1).

Uit een onderzoek van het Departement Cultuur, Jeugd en Media uit 2024 bleek dat deze *follow-the-actor-aanpak*, in lijn met de decreten, de voorbije jaren zorgde voor een internationale profilering van de Vlaamse culturele sector als innovatieve en verbindende kracht¹. Het onderzoek

¹ Veldtekening [Internationaal Cultuurbeleid](#) 2024, p. 28-30.

toont echter ook aan dat internationalisering meer en meer synoniem is voor toegenomen administratieve lasten en financiële druk.

Internationaal werken in de cultuursector staat vandaag bovendien onder invloed van twee tegengestelde maar gelijktijdige dynamieken: enerzijds is er *versnelling*; de behoefte om 'mee' te zijn in de toenemende globale competitie, met sterk gestegen reis-, transport- en productiekosten en technologische ontwikkelingen zoals AI. En anderzijds is er *vertraging*; de toegenomen behoefte aan inclusieve activiteiten die inzetten op de lange termijn, en die duurzaam en lokaal verbonden zijn.

II. Beleidskaders in Vlaanderen

De keuzes in dit kader sluiten aan bij de beleidskaders in Vlaanderen en volgen de (internationale) prioriteiten van de Vlaamse Regering uit het Regeerakkoord 2024-2029. Zo geven we onder meer uitvoering aan de wens tot een “ambitieuze, anticiperend en impactvol internationaal Vlaams beleid” en een “doorgedreven samenwerking tussen alle beleidsvelden en overheidsinstanties” op het gebied van internationaal cultuurbeleid zoals opgenomen in het Regeerakkoord². De Vlaams-Nederlandse samenwerking blijft daarbij een basispijler voor het uitdragen van onze taal en cultuur, zoals bevestigd in het Vlaams Regeerakkoord 2024–2029. De Taalunie vervult hierin een verbindende en richtinggevende rol, onder meer op het vlak van standaardtaal, taaltechnologie, laaggeletterdheid en taal- en leescultuur.

Wereldwijde sociale, culturele en politieke veranderingen zorgen ervoor dat de ruimte voor het maatschappelijk middenveld verder afneemt en dat democratische waarden steeds meer onder druk staan. We dragen met dit strategisch kader uitdrukkelijk de principes uit die de Vlaamse Regering verankerde in haar Visie op de toekomst van de Europese Unie. In deze visie staat de regering voluit achter de principes van democratie en kinder- en mensenrechten én geeft ze aan dat jeugd, sport en cultuur een belangrijke rol spelen in de verankering van onze Europese waarden (VR 2025 0905 DOC.0367-4)³.

De waardengedreven aanpak en de toegankelijke en inclusieve benadering van cultuur uit de beleidsnota Cultuur trekken we verder door in dit kader. Het internationaal cultuurbeleid is immers onlosmakelijk verbonden met het cultuurbeleid in Vlaanderen.

III. Internationale beleidskaders

Door de globalisering hebben we als beleidsmakers in Vlaanderen niet meer alle touwtjes in handen. De afgelopen jaren leverden we belangrijke inspanningen om het Vlaamse beleid beter af te stemmen op internationale beleidskaders en vice versa. Om de koers van ons internationaal cultuurbeleid verder uit te stippelen, houden we rekening met internationale beleidskaders zoals Culture Compass for Europe, dat momenteel in ontwikkeling is, en het MONDIACULT-traject van UNESCO⁴.

We merken dat de EU en internationale instellingen steeds vaker vertrekken vanuit transversale maatschappelijke doelstellingen zoals het versterken van democratie en weerbaarheid (*resilience*) waarbinnen cultuur een rol toebedeeld krijgt. Deze benadering schept ruimte voor dialoog, maar brengt ook een risico van overdreven instrumentalisatie met zich mee: we moeten ervoor blijven zorgen dat er aandacht blijft voor de waarde en betekenis van kunst en cultuur op zich. Alleen zo kan de transformatieve kracht van kunst en cultuur ten volle floreren op het internationale speelveld.

² Vlaams [Regeerakkoord](#) 2024-2029 ‘Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen’, p. 85 en 184.

³ Visie op de toekomst van de Europese Unie. [Visienota Vlaamse Regering](#), p. 6-7.

⁴ MONDIACULT 2025 World Conference on Cultural Policies and Sustainable Development: Outcome Document. ([MONDIACULT 2025](#))

A. Opkomen voor cultuur als universeel recht

Het recht op cultuur is een fundamenteel recht dat bijdraagt aan een gezonde en weerbare democratie. Het recht is verankerd in de Belgische Grondwet en in verschillende internationale verdragen en verklaringen⁵.

Cultuur stelt ons als mensen in staat om fundamenteel betekenis te geven aan ons eigen leven en die betekenis te delen met anderen. In een diverse samenleving is cultuur een levend verhaal waar we voortdurend inspiratie uit putten en aan kunnen bijdragen. Dit culturele proces vormt een onmiskenbare basis voor het individuele welzijn en kan mee een antwoord bieden op de grote maatschappelijke uitdagingen in een democratie.

Het recht op cultuur impliceert dan ook dat iedereen de mogelijkheid heeft om ons gedeeld cultureel verhaal te kennen, eraan mee te schrijven en om de vruchten van dat proces te plukken. We kiezen er in ons internationale cultuurbeleid expliciet voor om dit universele recht te ondersteunen, uit te dragen en te verdedigen.

A.1. Cultuurparticipatie

Burgers moeten, in een open maatschappij en beschermd door een rechtszeker kader, levenslang en levensbreed kunnen participeren aan cultuur. Participatie uit zich op verschillende manieren: zowel culturele makers, actoren, gemeenschappen als het publiek moeten de vrijheid hebben om deel te nemen of om samen te creëren. Door een inclusief internationaal cultureel speelveld te creëren, worden mensen en gemeenschappen in hun kracht gezet.

A.2. Culturele vrijheid en autonomie

Culturele makers, actoren en gemeenschappen uit Vlaanderen moeten alle kansen krijgen om uit te wisselen, te presenteren en te creëren zonder druk van buitenaf. We willen dat de verschillende cultuuruitingen die in het Vlaamse culturele veld leven, ook in een internationale context aan bod komen. In sommige internationale contexten kunnen verschillende visies echter botsen en kan de autonomie van onze makers en actoren onder druk staan. Het beter herkennen, erkennen en delen van deze gevoeligheden is daarom belangrijk, zodat de sector hierover in gesprek kan gaan.

A.3. Cultuur en welzijn

Cultuur kan bijdragen aan het algemeen welzijn van een maatschappij en heeft positieve effecten op zowel de mentale als fysieke gezondheid van individuen. Cultuur kan een belangrijk element zijn voor dialoog, veerkracht, sociale cohesie en herstel na crisissen. We willen ons er ook voor inzetten om de aandacht voor cultuur in internationale welzijns-initiatieven te vergroten. Door een gelijkwaardige samenwerking kunnen de beleidsdomeinen cultuur en welzijn elkaar verrijken en versterken en samen maatschappelijke uitdagingen aangaan. Iedereen heeft immers recht op een culturele leefomgeving die gezondheid en welzijn bevordert.

⁵ "Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. Die rechten omvatten inzonderheid:" ... "5° het recht op culturele en maatschappelijke ontplooiing."... (Art. 23 van de [gecoördineerde Grondwet](#)) "Een ieder heeft het recht vrij deel te nemen aan het cultureel leven van de gemeenschap, te genieten van de kunsten en deel te hebben aan de wetenschappelijke vooruitgang en aan de weldaden die er uit voortvloeien." (Art. 27 van de [Universele Verklaring van de Rechten van de mens](#))

Beleidsinitiatieven binnen cultuur

- We zullen op Europese en internationale fora blijvend pleiten voor het borgen van de drie fundamentele pijlers van deze doelstelling. De **UNESCO 2005-conventie** betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, waar België voor de periode 2025-2029 in het Comité zetelt, is hierbij richtinggevend.
- Binnen alle **subsidiekaders** houden we rekening met cultuur als universeel recht als een element bij de beoordeling.
- We zetten via gerichte en impactvolle projecten in op samenwerking met landen en regio's waar **cultuur als universeel recht onder druk staat** of minder vanzelfsprekend is. Voor deze facultatieve projecten voorzien we middelen in de cultuurbegroting. Vanzelfsprekend zullen we daar keuzes moeten maken.
- In onze bilaterale samenwerkingen kiezen we ervoor om de dialoog aan te gaan met landen en regio's waar (druk op) **culturele autonomie en meerstemmigheid** een belangrijk (beleids)thema is.
- Op internationale fora zoals de EU leggen we de klemtoon op het **wegnemen van drempels en uitsluitingsmechanismen voor deelnemers en makers**. Iedereen moet immers van kunst en cultuur uit onze regio kunnen genieten. Een eerste stap hierbij is begrijpen wie participeert, waar uitsluiting ontstaat en hoe cultuur inclusiever kan zijn. Daarom werken we verder aan de operationalisering van de aanbevelingen van de Europese Raad uit 2024 over **data-gedreven publieksontwikkeling** die tot stand kwamen onder Belgisch voorzitterschap. Ook FLAME, het toekomstig Categorie 2-Centrum voor Immaterieel Erfgoed, zal veel aandacht hebben voor een brede en inclusieve deelname aan levend erfgoed.
- Ons internationaal cultuurbeleid kiest volop voor samenwerking tussen **cultuur en welzijn**. Hierbij laten we ons gidsen door de resultaten van de Open Methode van Coördinatie-groep 'Culture and Health'.
- We werken een decretaal kader uit voor de **restitutie** van Nazi-roofkunst. Voor restitutie van Vlaamse cultuurgoederen in het buitenland wordt een inter-Europese dialoog opgestart. Voor koloniale roofkunst gaan we in overleg met de federale overheid.
- Door een gerichte agenda van **(ministeriële) zendingen en ontmoetingen** beklemtonen we onze engagementen, inspireren we de Vlaamse sector en koppelen we ontmoetingen aan sectorale noden.
- Participatie, culturele vrijheid en autonomie liggen ook aan de basis van het **HORIZON 2035-traject** dat ons in staat stelt om samen vooruit te denken over de toekomst van het cultuurbeleid en haar plek in de wereld.

B. Culturele makers, actoren en gemeenschappen uit Vlaanderen internationale kansen geven

Aanwezigheid buiten onze eigen grenzen is essentieel om verbinding te maken en connecties te leggen. Buitenlandse voorbeelden en wederzijdse inspiratie zorgen ervoor dat onze makers, actoren en gemeenschappen relevant zijn en blijven. Dit kan ze helpen om hun concurrentieniveau en economische slagkracht te vergroten en dit versterkt het innoverend vermogen van de culturele sector.

A.1. Mobiliteit en grensoverstijgende samenwerking

Mobiliteit is cruciaal om innovatie, internationale zichtbaarheid, economische kansen en interculturele dialoog te bevorderen. Veel culturele samenwerkingen reiken verder dan de grenzen van Vlaanderen en daarom willen we ze ondersteunen in alle vormen, van fysiek over hybride tot digitaal.

We willen Vlaamse makers en actoren hiertoe dan ook alle kansen geven, bijvoorbeeld door gerichte ondersteuning inzake duurzame mobiliteit en visaperikelen. Daarnaast hebben we ook oog voor andere vormen van grensoverstijgende samenwerking zoals de mobiliteit van (kunst)werken en de creatie van internationale samenwerkingsprojecten.

A.2. Capaciteitsopbouw

We kiezen voor een beleid dat inzet op talentontwikkeling, professionele groei, opbouw van netwerk en kennisdeling: cruciale onderdelen van elk internationaal initiatief. Het is immers niet voldoende om enkel kansen te creëren voor internationale samenwerking; het is ook nodig om het vermogen te versterken om die kansen te benutten én te verduurzamen.

A.3. Wederkerige partnerschappen

Gelijkwaardigheid is een belangrijk uitgangspunt voor ons beleid. Gelijkwaardigheid betekent dat elke partij haar expertise, middelen en perspectieven deelt. Deze partnerschappen kunnen onder meer ontdekking, netwerking, wederzijds leren en co-creatie stimuleren. We willen wegleiden van een puur concurrentiemodel naar een zorgzame en solidaire praktijk. Wederkerige partnerschappen vormen daarom de hoeksteen van onze (bilaterale) relaties, binnen en buiten Europa. Leren van elkaar, via gerichte projecten, kan beleidsmakers in staat stellen ons cultuurbeleid naar een hoger niveau te tillen. Ook kunstenaars en cultuurmakers realiseren een meerwaarde in partnerschappen en presentaties.

Culturele naburigheid vormt een bijzondere hefboom binnen wederkerige partnerschappen. De gedeelde Nederlandse taal en de structureel Vlaams-Nederlandse samenwerking versterken wederzijds begrip, culturele uitwisseling en internationale profilering.

Beleidsinitiatieven binnen cultuur

- We zorgen ervoor dat de internationale lijnen in de verschillende **decreten en subsidiekaders**, van erfgoed tot amateurkunsten, optimaal benut kunnen worden. We streven naar uniformisering van in te brengen kosten voor subsidieaanvragen én naar een harmonisering van de beoordelingscriteria⁶, waaronder de meerwaarde van het buitenlands initiatief voor de deelnemer(s) en hun praktijk en de meerwaarde voor de internationale zichtbaarheid van het Vlaamse kunstenlandschap. Bij het creëren van

⁶ De lijn *Internationale Presentatieprojecten* in het [Kunstendecreet van 23 april 2021](#) zullen we evalueren in functie van een toekomstige exportstrategie.

een eengemaakt kader houden we ook oog voor cultureel nabuurschap en het belang van de Nederlandse taal.

- We beogen een betere omkadering van de culturele sector in het buitenland door een verregaandere **samenwerking binnen de Vlaamse Overheid**. De Diplomatieke Vertegenwoordigingen van Vlaanderen (DVV's) spelen een belangrijke rol in het ondersteunen van mobiliteit door het beter verbinden van bestaande netwerken in hun ambtsgebied. Daarnaast voorzien we vanuit de cultuurmiddelen de mogelijkheid om onze diplomaten te ondersteunen voor specifieke culturele acties. Deze projecten zijn onderdeel van de internationale culturele samenwerking en worden logischerwijze afgestemd met de Minister bevoegd voor Buitenlands Beleid.
- Bovendien zullen we, via een gerichte **exportstrategie**, de professionele Vlaamse culturele en creatieve sector de ondersteuning bieden die nodig is voor het zoeken en vinden van een afzetmarkt. Bij het uitwerken van deze strategie spreken we ook andere overheden gericht aan op hun bevoegdheden.
- Bij **bilaterale samenwerkingen** zorgen we ervoor dat onze partnerschappen wederkerig zijn. In culturele akkoorden met andere regio's en landen voorzien we in de mogelijkheid voor culturele capaciteitsopbouw. We gaan ook gericht het gesprek aan met buitenlandse partners die interessant zijn voor (een deel van) de culturele sector.
- De netwerken en (terrein)kennis van de **bovenbouworganisaties en fondsen** zijn onontbeerlijk voor de internationale ondersteuning van de culturele sector. We brengen de internationale doelstellingen van de bovenbouworganisaties verder in lijn met dit kader en zorgen ervoor dat ze blijven inzetten op capaciteitsopbouw.
- **Contactpunten** zoals de Creative Europe Desk, VLEVA en Cultuurloket zijn vaak doorslaggevend om onze makers, actoren en gemeenschappen verder op weg te helpen op praktisch/administratief vlak. Binnen de exportstrategie blijft toeleiding van de sector naar Europese subsidieprogramma's voor deze contactpunten een uitdrukkelijke opdracht.
- We versterken de **internationale doorwerking van Vlaamse expertise**. We geven, waar mogelijk, experts en ervaringsdeskundigen uit Vlaanderen een prominente rol op internationale fora en in internationale netwerken. We nemen het initiatief om, vanuit onze toonaangevende positie binnen de **UNESCO Conventie voor Immaterieel Erfgoed** (2003), een Categorie 2-Centrum op te richten: FLAME. Deze internationale kennishub zet in op capaciteitsopbouw tussen immaterieel erfgoed-actoren.
- Leuven is in 2030 **Culturele Hoofdstad van Europa**. We zetten in op deze unieke kans om Europa kennis te laten maken met de diversiteit van het Vlaamse culturele landschap en om Europese partnerschappen te versterken of op te bouwen.

Een coherent internationaal cultuurbeleid

Dit strategisch kader vormt een belangrijke stap in de uitbouw van een meer samenhangend, effectief en toekomstgericht internationaal cultuurbeleid voor Vlaanderen. We bieden makers, actoren en gemeenschappen een helder referentiekader en we zorgen ervoor dat Vlaanderen consequenter en coherenter kan optreden op het internationale toneel.

Dit strategisch kader stimuleert een cultuur van voortdurende reflectie en bijsturing. Door de jaarlijkse vertaling in de BBT's en de openheid voor nieuwe internationale opportuniteiten, blijft ons beleid flexibel en responsief.